

Introductie

De energietransitie is de grootste politieke en maatschappelijke uitdaging van ons tijdperk, maar nog niet alle politici, bestuurders, bedrijven en inwoners zijn doordrongen van dit feit. Gemeenten zijn al goed op weg om hun opgave in kaart te brengen en acties uit te voeren om mee te gaan in de transitie, maar er kunnen nog meer en betere stappen gezet worden. In dit rapport zijn de resultaten van het gespeelde spel te vinden.

Provincie Utrecht

De provincie Utrecht kent u als het hart van Nederland, centrum van verkeer, vervoer, bedrijvigheid en cultuur. Maar als provincie is het ook een veelzijdige organisatie met een politiek bestuur en ruim 700 ambtenaren die zich iedere dag inzetten voor een gezond milieu, een goed onderhouden wegennet, natuurbehoud, toereikende gezondheidszorg, een veelzijdig culturaanbod en een vitaal bedrijfsleven. De provincie vormt de bestuurlijke schakel tussen de rijksoverheid en de gemeenten in de provincie en heeft daarmee belangrijke taken op het gebied van coördinatie, planning en visie.

IJsselstein

Gemeente IJsselstein is een stad gelegen in het zuidwesten van Provincie Utrecht die 34.181 inwoners telt. De buursteden van IJsselstein zijn Utrecht, Montfoort, Vianen, Lopik en Nieuwegein. De centrale ligging van de stad heeft belang bij het ontwikkelen van het duurzaamheidsbeleid door de gedeelde grenzen met andere gemeentes. De avond werd georganiseerd door de medewerkers Energie van de Gemeente IJsselstein. Een breed publiek was uitgenodigd, aangezien er ambtenaren, gemeenteraadsleden, agrariërs en andere burgers aanwezig waren. De openingspresentatie werd gehouden door de wethouder, die de nadruk legde op het openen van het gesprek over 'we moeten iets gaan doen, maar wat?'. In deze presentatie benoemde hij dat het keuzes maken en het durven aangaan van een dialoog essentieel zijn in het ontwikkelen van de toekomstige plannen.

We-Energy Game

De We-Energy Game is een Serious Game die de discussie over de energietransitie opgang brengt en bewustwording bij de spelers creëert over de opgave van de energietransitie. Dit door het plaatsen van duurzame energiebronnen op een kaart van de betreffende lokale dorp of stad. De spelers kunnen de volgende rollen vertegenwoordigen: Mensen, Planeet, Winst, Balans, Wetgeving en Productie. Het spelen van de duurzame energiebronnen heeft effect op de score van iedere rol, door samen te werken moet er een totaal hoeveelheid punten worden behaald.

Resultaten Discussie

Het spel werd aan vijf verschillende tafels gespeeld. Tijdens het spelen van het spel wordende discussies geobserveerd. Hierin wordt gekeken en geluisterd naar de omgang tussen de verschillende rollen en opmerkingen die worden gemaakt door de spelers.

Ronde 1

In het begin van het spel wordt het ego-rondje gespeeld, waarin iedereen enkel kijkt naar de voordelen van hun eigen rol. De spelers leven zich zo in in hun rol en kunnen als resultaat zien dat je niet veel voor uit gaat als je enkel met jezelf rekening houdt. Tijdens deze ronde was er even twijfel over welke rollen mensen zouden willen aannemen. De eerste discussie begint gelijk bij het neerleggen van de eerste kaart, de mensen zijn het niet eens met het neerleggen van een windturbine. De tafel bespreekt dat iedereen deze ronde alleen aan zichzelf mag denken. Toch vinden ze het lastig om sommige rollen ver voor te laten staan terwijl er anderen ver achteraan staan. Ze vinden de balans tussen de rollen erg belangrijk. Aan een andere tafel gaat het gesprek over het plaatsen van de kaartjes op de kaart van het dorp. Wat zij belangrijk vinden is dat er locaties zijn die bestemd zijn voor de energie opwek en locaties waar er ook nog bruikbare landbouwgrond en recreatie overblijft.

Ronde 2

Vervolgens begint de tweede ronde. In deze ronde wordt al meer overlegd tussen de spelers. Dit gebeurt niet altijd vanuit de rollen, maar soms ook vanuit de eigen mening. Het gesprek vormt zich nu over wie er mogen 'lijden' en wie er belangrijker zijn om naar voren te krijgen. Aan een andere tafel hebben ze ook minder rekening gehouden met de balans tussen de rollen. Hier staan de mens en wetgeving ver achteraan en staan de winst en planeet ver vooraan. Zij zijn in deze ronde wel druk bezig met het samentrekken van de rollen naar het midden. Na een korte discussie komt de beslissing om een windturbine weg te halen en het op een andere manier op te lossen. Bij het verwisselen van de kaart naar IJsselstein ontstaat er wat verwarring over de grenzen van de gemeente. Een deel van de gemeente Utrecht staat op de kaart, terwijl een deel van IJsselstein er niet op staat. Aan de laatste tafel is er een discussie over of er gericht moet worden op het succes van je eigen kaartje of het samen vooruit blijven gaan. Eén van de spelers is bang dat er anders bepaalde rollen vergeten kunnen worden. Aan meerdere tafels is besloten dat ze de kosten, vanuit de winst-rol, minder belangrijk vinden en proberen met de andere rollen de doelen te bereiken. In de laatste tien minuten van het spel proberen de spelers nog zo veel mogelijk doelen te behalen. Hierdoor komt een van de tafels aardig in de knoop "Mijn conclusie is dat de aarde naar de knoppen gaat. Dit halen we nooit!". Wat uiteindelijk ook blijkt, aangezien slechts één van de tafels alle doelen heeft bereikt. De resultaten van het spel worden na afloop door de voorzitters van elke tafel gepresenteerd. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste resultaten:

- Aan een van de tafels is de conclusie dat er in IJsselstein te weinig grond is. Ze probeerden alles zo correct mogelijk in te delen, maar gingen uiteindelijk dingen doen die ‘niet konden’.
- Ze denken dat het richten op inkoop van energie en samenwerking met andere steden wijs is.
- Een andere tafel benoemd ook dat de gemeente te weinig oppervlak heeft. Ze hebben alle daken gevuld met zonnepanelen en ze denken dat als dat goed wordt uitgevoerd niemand daar op tegen kan zijn.
- Een groep geeft aan dat maïs WKK niet mogelijk is in de regio, omdat de grond er niet geschikt voor is.
- Aan de derde tafel benoemen ze een kritisch punt over de efficiency-kaart: “hier kan dat gemakkelijk opgelegd worden, maar in het echt werkt dat helemaal niet zo”.
- De voorzitter van deze derde tafel ziet nog wel een uitdaging in het creëren van draagvlak voor energie besparing en andere aanpassingen.
- De voorzitter van de vierde tafel zegt dat ze op het begin positief begonnen, maar dat ze zich op het einde wel afvroegen of ze nog wel in deze stad zouden willen wonen. Ze hebben veel natuur moeten opgeven voor de energieopwekking, maar ze hebben wel alle doelen bereikt.

Deze opmerkingen starten een grote discussie over het verschil tussen mening en noodzaak. Moet er geluisterd worden naar meningen van inwoners als ze een windturbine gewoonweg niet mooi vinden? Als antwoord zegt een van de deelnemers: “Als ik denk aan mijn kinderen en kleinkinderen en bedenk dat deze verandering voor hun toekomst essentieel is om een goed leven te hebben, dan kan ik echt wel door 4, 5, 7 of 8 windmolens in het landschap heen zien”. Een andere vraag is ook nog of dit, als het over zulke hoge getallen gaat, niet beter provinciaal aangepakt kan worden. De Wethouder antwoordt hier op “We kunnen niet alleen wijzen naar de burens, we moeten zelf een sterke positie hebben.” Maar die samenwerking met elkaar is wel essentieel, want we moeten over onze eigen grenzen heen kijken. Er is geen beste oplossing. Het wordt compromissen sluiten met elkaar. Wat belangrijk is, is het durven van de gesprekken te voeren”.

Uitdagingen

Uit de bespreking komen vier punten naar boven die er voor de deelnemers het meeste toe doen.

1. Bewustwording: de uitdaging is het creëren van draagvlak onder de inwoners en agrariërs. Wat de deelnemers belangrijk vinden is dat het geen verplichting wordt om over te gaan. Ze horen dat veel mensen nog niet snappen hoe alles zit en hoe alles werkt. De noodzaak en omvang is bij velen nog niet duidelijk. De volgende stappen worden gezien als bewustwordingsstappen.
2. Samenwerking: de uitdaging is de samenwerking met andere gemeentes. Iedereen heeft andere belangen en willen natuurlijk de meest voordelige uitkomst voor zichzelf. Het is echter niet mogelijk om alle verantwoordelijkheid op een andere gemeente te zetten. De gemeente zal een waardige gesprekspartner moeten worden in deze samenwerking en zal een positie moeten innemen.
3. Besparingsmogelijkheden: de uitdaging is het besparen van energie over de hele gemeente. Er zijn een tal van maatregelen om te nemen voor energiebesparing. Hier zullen keuzes in gemaakt moeten worden. Daarnaast heeft de gemeente ook de rol om er voor te zorgen dat anderen ook energie kunnen besparen.
4. Energie opslag: de uitdaging is om, zodra de energie opwek faciliteiten zijn geplaatst, die energie ook ergens op te kunnen slaan. Het aanpassen van het energienetwerk zal wellicht ook nodig zijn. Veel hier over is nog niet duidelijk, aangezien de netbeheerder nog bezig is met dit uit te zoeken.

Uitkomsten & Ondersteuning

IJsselstein

Uit de discussie kwam een top 3 uitdagingen naar voren die hieronder te zien zijn. De We-Energy Game werkt samen met diverse projecten om u te ondersteunen bij deze uitdagingen. Per uitdaging vindt u deze projecten die u kunnen helpen met de energietransitie. Alle projecten, inclusief de We-Energy Game, zijn onderdeel van het lectoraat Communication, Behaviour and the Sustainable Society van de Hanzehogeschool.

Bewustwording

We-Energy Game
Brengt de discussie over de energietransitie opgang en creëert bewustwording

We-Energy Game digitale versie
Speel de We-Energy Game online

Bedrijfkracht
CO2-uitstoot verminderen door de samenleving te verduurzamen.

Besparing

Check je warmte lek
Met behulp van de warmtebeeldcamera worden warmtelekken binnens- en buitenshuis

Speur de Energieslurper
Aan de slag met een energiestekker en vind de energieslurper in uw huis.

Samenwerking

We-Energy Game Regiosessie
zorgt voor nieuwe inzichten en gezamenlijke ideeën.

Meer weten? Kijk op de website of neem contact op!

we-energy.eu/projecten

m.przybyla@pl.hanze.nl